

Fundació per la Pau

[fundació per la pau]

Butlletí Primavera 2010

- * Adéu a les armes nuclears?
- * La FpP llança el portal de blocs Planeta Pau
- * SIPRI: augmenten les transferències d'armes

96

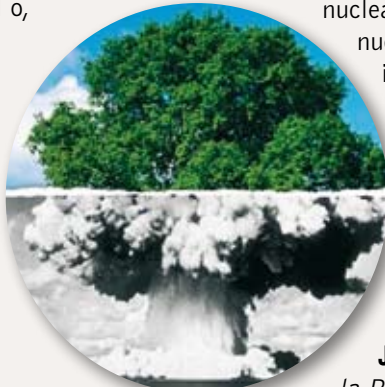
La *Fundació per la Pau* és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que han de fer possible l'eradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

Per Començar

Ser excepcional o surar entre la mediocritat

Quan un personatge recull molta admiració o desperta molt interès pot passar que sigui excepcional o, més aviat, que contrasti amb la mediocritat que l'envolta. Diria que això és el que passa amb l'Obama. No és cap ser extraordinari però, en tant que líder d'una gran potència, no sembla embriagat per deliris imperials o actituds xulesques. A més de pel seu llegat personal també sembla preocupat per afrontar i resoldre els problemes.

Amb les armes nuclears es veu clar. Obama ha superat la suïcida doctrina nuclear de Bush, ha atret -tot aparcant de moment l'absurd projecte de l'escut anti-míssils- Rússia cap a un nou acord de desarmament i ha alertat del perill del descontrol nuclear. Tot això, amanit amb l'horitzó d'un món sense armes nuclears.

Comparar aquesta actitud amb la de la resta de potències nuclears que continuen afirmant que les armes nuclears són necessàries per a la seva defensa, ignorant el compromís de desarmar-se que van contraure el 1970 en el marc del Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP), acaba per fer exemplar el lideratge d'Obama. I, en el fons, l'únic que ha fet és allò que se suposa que ha de fer el líder d'un govern: avançar cap a la solució dels problemes enlloc d'incrementar-los o treure'n profit.

Jordi Armadans, director de la *Fundació per la Pau*

Notícies

La *Fundació per la Pau* renova el seu patronat

Aquesta primavera s'ha fet efectiva la renovació del patronat de la *Fundació per la Pau*. L'òrgan de govern de l'entitat ha incorporat tres nous membres, Antoni Sansalvadó, doctor en enginyeria industrial i president de la Fundació Banc dels Aliments de Barcelona, Carles Solà, doctor en química, catedràtic d'enginyeria química de la Universitat Autònoma de Barcelona i exconseller del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, i Rafael Vilasanjuan, sotsdirector gerent del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, exdirector de Metges sense Fronteres Espanya i exsecretari general de MSF internacional.

A banda de les noves incorporacions, deixen el patronat de la fundació el fins ara vicepresident, Antoni Soler, membre del patronat des de la seva constitució l'any 1983, i Miquel Insausti, vocal. Teresa Dalmau, fins ara vocal del patronat, passarà a ser-ne la vicepresidenta i Xavier Masllorens n'assumeix la tresoreria.

Així doncs, l'actual patronat de la *Fundació per la Pau* està format per:

Alfons Banda, president, Teresa Dalmau, vicepresidenta, Francesc Gusi, secretari, Xavier Masllorens, tresorer, Enric Masllorens, Josep Maria Queralt, Antoni Sansalvadó, Gabriela Serra, Carles Solà, Carme Suñé, Francesc Tubau i Rafael Vilasanjuan, vocals.

Jordi Armadans és el director de la *Fundació per la Pau*.

Concert 'Per la pau i el desarmament'

El diumenge 25 d'abril la Coral Primavera per la Pau va oferir un concert a l'església del Pi de Barcelona a benefici de la *Fundació per la Pau*. La recaptació obtinguda es destinarà a la tasca que duu a terme l'entitat a favor de la promoció de la cultura de pau, la noviolència i el desarmament.

La *Fundació per la Pau* i la Coral Primavera per la Pau van néixer el mateix any, el 1983. Tot i que la seva tasca quotidiana és ben diferent, el seu objectiu principal és coincident: contribuir al foment de la cultura de pau, el diàleg i l'eradicació de la violència com a relació entre les persones i els pobles. El dia 25 d'abril les dues entitats van unir esforços per organitzar aquest concert al qual van assistir unes 300 persones.

La Coral, fundada per Genís Mayola, actualment està dirigida per Xavier Rodon. El repertori del concert va incloure cançons com el *Cant dels deportats*, *El desertor*, *La Lune de Gorée*, *Llàgrimes al cel*, *Diguem no*, *Viatge a Itaca*, *Escriu-me germà*, *Por qué cantamos*, *El nen d'Hiroshima*, *Mons a part* i *Escolta-ho en el vent*, entre d'altres.

Desarmament

La societat civil, contra les armes nuclears

Del 3 al 28 de maig se celebra, a la seu de les Nacions Unides de Nova York, la Conferència de Revisió per part dels estats membres del Tractat de No Proliferació de les Armes Nuclears (TNP). Amb motiu d'aquesta cimera, que té lloc cada cinc anys, una xarxa de més de 250 organitzacions d'arreu del món llancen la campanya *Desarmem-nos Ara! Per la pau i les necessitats humanes*. L'objectiu de la iniciativa és pressionar els líders

polítics perquè avan-
cin efectiva-
ment cap a
l'abolició
de les
armes nu-
clears.

Les organitzacions, entre les quals hi ha la *Fundació per la Pau*, reclamen a les potències nuclears que compleixin l'article 4 del TNP que les obliga a iniciar negociacions per eliminar completament els seus arsenals nuclears. Les ONG creuen que ha arribat el moment d'allunyar-se del militarisme i avançar cap a una seguretat humana i ambiental.

Uns dies abans i durant la cimera del TNP, milers d'activistes participaran a Nova York en un seguit d'actes reivindicatius per mostrar el suport ciutadà al desarmament nuclear, a la fi de les guerres d'Iraq i d'Afganistan, i a retallar la despesa militar global per finançar les necessitats humanes i la restauració del medi ambient. Durant la primera setmana del TNP es lliuraran milions de signatures amb aquestes peticions als líders mundials.

El TNP és una fita internacional que té per objectiu prevenir l'expansió de les armes i la tecnologia nuclears, promoure la cooperació en els usos pacífics de l'energia nuclear, i avançar cap a l'objectiu del desarmament nuclear i del desarmament general i complet. Es va obrir a la signatura el 1968 i va entrar en vigor el 1970. El suport de 189 estats, inclosos cinc països amb armament nuclear, confereixen al Tractat el suport multilateral més ampli d'un acord de desarmament. El TNP és considerat com la pedra angular del règim de no-prolifерació global però no ha aconseguit concretar els seus objectius.

El Tractat de Prohibició de les bombes de dispersió entrarà en vigor l'1 d'agost de 2010

L'entrada en vigor tindrà lloc just sis mesos després que el Tractat assolís les 30 ratificacions necessàries per poder esdevenir una Llei internacional de prohibició. El passat mes de febrer, Burkina Faso i Moldàvia van ser els països 29 i 30 respectivament que van ratificar el text.

Els trenta estats que l'han ratificat n'inclouen alguns que van liderar l'esforç

del procés d'Oslo per crear la Convenció –Noruega, Àustria, la Santa Seu, Irlanda, Mèxic i Nova Zelanda– estats on les bombes de dispersió s'han usat abastament –Albània, Croàcia, Laos PDR, Sierra Leone i Zàmbia– països que emmagatzemaven bombes –Bèlgica, Dinamarca, França, Alemanya, Japó, Moldàvia, Montenegro i Eslovènia–, així com Espanya, el primer estat signant que va completar la destrucció d'estocs. Altres països que han ratificat són Burkina Faso, Burundi, Luxemburg, Macedònia, Malawi, Malta, Nicaragua, Níger, San Marino i Uruguai.

Una vegada la Convenció sobre les Bombes de Dispersió entri en vigor l'1 d'agost del 2010, la propera fita serà la Primera Trobada d'Estats Membres, que està programat que se celebri a Laos PDR a finals del 2010. Laos és el país més contaminat per bombes de

dispersió com a resultat dels bombardeigs dels EUA fa més de trenta anys.

El text prohibeix l'ús, la producció, l'emmagatzematge i la transferència de bombes de dispersió. També estableix la neteja de les àrees contaminades per bombes que no han explotat i determina la provisió d'assistència per les víctimes d'aquestes armes.

“Els primers 30 estats que han ratificat la Convenció sobre les Bombes de Dispersió s'han de sentir orgullosos del paper central que han tingut a l'hora de contribuir a posar fi per sempre al sofriment causat per aquestes armes cruels i injustes” afirma Thomas Nash, Coordinador de la Cluster Munition Coalition. “Per aquells que encara no ho han fet, el 2010 és l'any indicat per posar-se de la banda correcta de la història, i sumar-se a la prohibició abans de la Primera Trobada d'Estats membre que es farà el novembre”.

Desarmament

S'ha iniciat una nova cursa d'armaments?

El SIPRI alerta sobre l'augment de les transferències internacionals d'armes convencionals en els darrers anys.

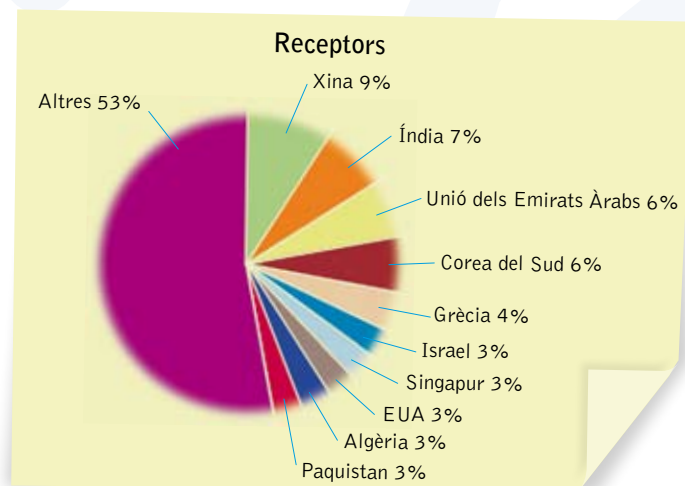
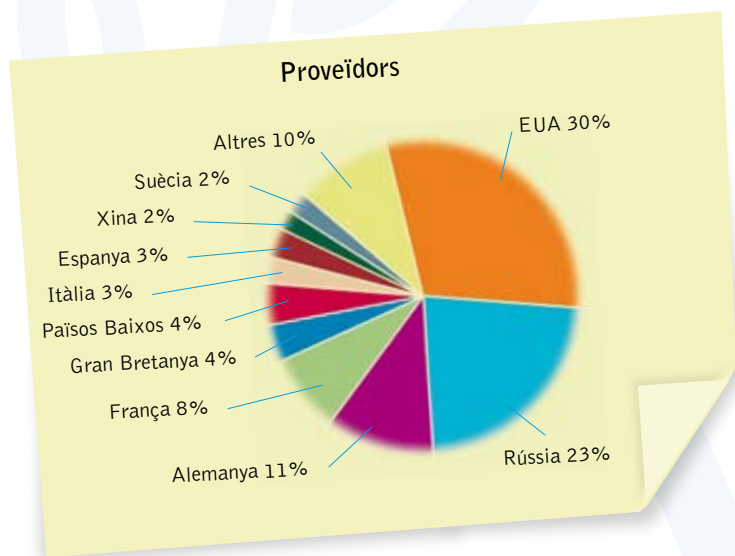
L'Institut Internacional d'Estocolm de Recerca per a la Pau (SIPRI) ha fet públic l'informe Transferències Internacionals d'Armes on reflecteix la seva preocupació pel que podria ser l'inici d'una carrera armamentística en diferents regions del planeta on el clima sociopolític és tens.

Durant el període 2005 – 2009, el 27% del volum total de les transferències internacionals d'armes convencionals van

correspondre a avions de combat. Les ordres de compra i de lliurament d'aquests artefactes bèl·lics, potencialment desestabilitzadors, han generat inquietud pel fet que es podria correspondre a una carrera d'armaments en regions com l'Amèrica del sud, l'Orient Mitjà, el nord d'Àfrica, i el sud i sud-est asiàtic.

“La informació del SIPRI mostra que els estats rics en recursos han adquirit una quantitat considerable d'avions de com-

bat molt cars”, assenyala Paul Holtom, Director del Programa de Transferències d'Armes del SIPRI. “Els països rivals i limítrofes han reaccionat a aquestes adquisicions amb les seves pròpies ordres de compra i ens hem de preguntar si aquest és un ús adequat dels recursos en regions amb uns alts nivells de pobresa”, afegeix.

Amèrica del sud.

Les transferències d'armes cap a l'Amèrica del sud s'han incrementat un 150% durant els últims cinc anys en comparació a l'inici del mil·lenni, un fet que reflecteix una continuïtat a l'alça tant en despesa militar com en ordres de compra d'armes a la regió.

Mark Bromley, investigador del SIPRI i expert en Amèrica Llatina, indica que “veiem l'evidència d'una conducta competitiva pel que fa a l'adquisició d'armes a l'Amèrica del sud. Això és una mostra clara de que per reduir la tensió a la regió es necessita més i millor transparència i mesures de creació de confiança”.

Sud-est asiàtic

La transferència d'armes cap al Sud-est asiàtic s'ha incrementat dramàticament durant el període 2000 - 2009. La importació d'armes a Indonèsia, Singapur i Malàisia va créixer un 84%, 146% i 722% respectivament. Singapur és el primer membre de l'Associació de Nacions del Sud-est asiàtic (ASEAN) en ser inclòs en el rànquing dels 10 principals importadors d'armes del SIPRI, des de la fi de la guerra de Vietnam.

La compra d'avions de combat de llarg abast i de bucs de guerra per part d'aquests països ha influenciat els plans de compra dels països veïns. Siemon Wezemen, investigador del SIPRI i expert en Àsia, remarca que “el 2009, Vietnam va ser l'últim país del Sud-est asiàtic que va donar l'ordre de compra d'avions de llarg abast i de submarins. Aquesta corrent actual d'adquisicions pot desestabilitzar la regió i posar en risc dècades de pau”.

Altres dades destacables:

- > El volum promig de transferències d'armes en el món durant els anys 2005 – 2009 va ser un 22% més alt que en el període 2000 – 2004.
- > Les regions que van rebre més armes en el període de 2005 – 2009 van ser Àsia i Oceania (41%), seguides d'Europa (24%), l'Orient Mitjà (17%), Amèrica (11%), i Àfrica (7%).
- > Grècia continua entre els 5 principals receptors d'armes convencionals pel període 2005 – 2009 però ha caigut del tercer lloc que tenia en el període 2000 – 2004. La transferència de 26 *F-16* provinents dels Estats Units i 25 *Mirage - 2000-9* provinents de França, van conformar el 38% del volum d'importacions de Grècia.
- > Igual que Singapur, Algèria s'inclou per primera vegada en el rànquing elaborat pel SIPRI dels 10 principals països importadors d'armes degut al considerable augment del volum d'armament importat en el període 2005 – 2009.
- > Els Estats Units continuen sent el més gran exportador d'equipament militar, amb un 30% de l'import global durant el període 2005 – 2009. Durant aquest període, el destí del 39% dels enviaments d'aquest país va ser l'Àsia i Oceania i el 36% l'Orient Mitjà.
- > Els enviaments d'avions de combat durant el període 2005 – 2009 van constituir el 39% del volum total d'enviaments d'armes convencionals per part dels Estats Units, així com el 40% dels enviaments Russos.

El SIPRI és un prestigiós institut independent que treballa per a la recerca sobre els problemes de la pau i els conflictes, especialment sobre el control de les armes i el desarmament. Duu a terme la seva tasca de recerca per mitjà d'un equip internacional d'investigadors. El Programa de Transferència d'Armes del SIPRI mesura i analitza les transferències internacionals d'armes convencionals. La seva base de dades és la font d'informació pública més integral en aquest tema des de 1950 i és totalment accessible a través de la següent adreça electrònica:

<http://www.sipri.org/databases/armstransfers>

L'Estat espanyol exporta armes a països on la llei no ho permet

Durant el primer semestre de 2009, l'Estat Espanyol va exportar material de defensa per un valor de 411,1 milions d'euros. Aquesta xifra representa un increment del 64,5% sobre el primer semestre de l'any anterior. En el mateix període però, el valor de les exportacions autoritzades va ser molt superior, de 1.095 milions d'euros, gairebé tres vegades més que el valor de les realitzades. La diferència entre les dues xifres correspon a les exportacions pendents de fer-se.

Aquestes xifres es desprenen de les estadístiques oficials del Ministeri de Comerç i reflecteixen la tendència preocupant dels anys anteriors pel que fa als països de destí i els tipus de productes exportats.

Marroc, Colòmbia, Guinea Conakry, Sri Lanka o Tailàndia són alguns dels destinataris de les armes i material de doble ús procedent de l'Estat espanyol.

Aquests destins no respecten l'article número 8 de la llei de Comerç d'armes que estableix que s'han de denegar les sol·licituds quan hi hagi indicis de que les armes exportades puguin ser utilitzades en accions que pertorbin la pau, l'estabilitat o la seguretat en un àmbit mundial o regional o es puguin utilitzar per violar els drets humans.

Davant d'aquestes dades, les ONG Amnistia Internacional, la Fundació per la Pau, Greenpeace i Intermón Oxfam demanen al govern que informi sobre:

- > Els criteris que utilitza i els informes en què es basa per analitzar la situació dels països de destí de les armes o del material de defensa y de doble ús.
- > Les garanties que obté –si és el cas– de que els productes espanyols no agreujaran situacions de conflicte, inestabilitat o no contribuiran a la violació dels drets humans.
- > El tipus de producte i usuari final per a totes les transferències d'armes espanyoles.
- > Les denegacions de transferències d'armes, tan dels criteris utilitzats com del nom del país.

La Fundació per la Pau impulsa el portal de blocs, Planeta Pau

El mes de març la *Fundació per la Pau* va presentar el portal de blocs, Planeta Pau. Amb aquesta iniciativa es vol afavorir el debat i l'intercanvi d'idees i d'informació sobre temes relacionats amb els conflictes, el desarmament, la noviolència, la construcció de la cultura de pau i els drets humans.

L'objectiu principal és oferir un espai on els ciutadans i ciutadanes interessades en el treball per la pau puguin conèixer el pensament i les iniciatives de persones, entitats i col·lectius que treballen diàriament i des de fa anys en aquest tema.

En aquest llançament inicial el portal aplega les bitàcoles de disset persones i entitats que escriuen regularment, tot i que s'anirà ampliant amb noves veus. Hi ha blocs en català, castellà i anglès.

Els blocaires que es poden llegir en aquests moments al Planeta Pau són: Jordi Armadans, Alfons Banda, Jordi Calvo, Kate Hudson, Eduard Ibáñez, ICIP, Carmen Magallón, Paco Muñoz, Moviment per la Pau, Ones de Pau, Mikel Ortiz de Etxebarria, Proceso de paz, Resistance Studies, Paul Ríos, Gervasio Sánchez i Toni Viader.

Trobareu el Planeta Pau a:

www.fundacioperlapau.org/blocs

Música per la Pau

El magazine cultural de música lliure *Phlow.es* ha convidat 25 artistes i grups de l'Estat espanyol a interpretar musicalment els 25 arguments cap a una cultura de pau, un document que recull el pensament de la *Fundació per la Pau* en 25 idees concretes i clares. Les peces són de diversos estils amb predominança de la música electrònica. Els seus autors s'han inspirat en els missatges de reflexió, respecte, tolerància i decisió davant la necessitat de promoure la pau. El disc resultant es publica de forma gratuïta en fitxers d'mp3 d'alta qualitat.

El recopilatori té una llicència Creative Commons que permet realitzar obres derivades perquè es pugui usar lliurement en nous projectes.

El llibret del disc, que es pot trobar en català, castellà i anglès, conté els 25 arguments cap a una cultura de pau i l'ha dissenyat l'estudi d'arquitectura *Cómo Crear Historias* amb fotografies de Mikel Aramendia.

El projecte ha estat coordinat per Christian Negre i Walczak (www.applejux.org).

Mirades per la pau

Amb aquest projecte la *Fundació per la Pau* ha volgut recollir 25 breus reflexions de persones de diversos àmbits –periòdic, social i cultural i intel·lectual– sobre els reptes de la pau avui i sobre la nostra feina en el darrer quart de segle.

Hem volgut obrir la reflexió a persones que tot i tenir un compromís amb la pau i conèixer mínimament la tasca de la Fundació, no estiguin necessàriament

vinculades al treball directe i diari en aquest àmbit. Així, atenent a l'experiència, trajectòria i interessos diferents, les reflexions resulten més plurals i suggeridores.

Mirades per la Pau s'ha publicat a la plana web editat en un document PDF que podeu consultar i imprimir-vos des de la web de la *Fundació per la Pau*.

Parlant de pau amb...

Jordi Pigem

Jordi Pigem (Barcelona 1964) és doctor en Filosofia per la Universitat de Barcelona. Del 1998 al 2003 va ser professor i coordinador de l'Àrea de Filosofia del *Masters in Holistic Science del Schumacher College a Dartington* (Universitat de Plymouth, Anglaterra). El 1999 va obtenir el Premi de Filosofia de l'Institut d'Estudis Catalans. Va ser coordinador de la revista *Integral* entre 1989 i 1992. És autor de diversos llibres, el més recent, *Bona crisi: cap a un món postmaterialista*. Col·labora en publicacions periòdiques en català, castellà i anglès.

Quina relació hi ha entre ecologia i pau?

Si la pau és harmonia entre els humans, l'ecologia és harmonia amb el planeta. Sense aquesta harmonia la vida humana no seria possible. La pau i l'ecologia són inseparables i només en presència de totes dues es creen les condicions per a una vida humana plena. Ara bé, a més de les guerres de què som conscients, tenim també una guerra contra el planeta. Un símptoma evident és el canvi climàtic. Però no menys preocupant és el fet que la nostra economia industrial causa l'extinció diària d'entre 50 i 200 espècies. La nostra economia no és una economia de pau: genera violència estructural contra la natura i, a través de l'augment de les desigualtats, contra la pròpia societat.

Raimon Panikkar afirma: *Si vis pacem, para te ipsum* (si vols la pau prepara't tu mateix). Com a especialista en l'obra de Panikkar, què implica aquesta frase?

Panikkar responia aquí a la famosa sentència llatina *Si vis pacem, para bellum* (si vols la pau, prepara't per a la guerra), lema de molts bel·licistes que creuen que la violència és part de la identitat humana i que només s'atura davant d'una força més gran. La frase de Panikkar implica en primer lloc que és dins la ment i el cor humans on neixen les guerres, i per tant és dins nostre on cal plantar en primer lloc les llavors de la pau. També podríem dir si vols pau, estigues bé amb tu mateix o, fins i tot, si vols pau, respira!

L'agressió a la natura té algun paral·lelisme amb l'agressió entre les persones?

Com diu l'antropòleg Marshall Sahlins, l'habitual en gairebé totes les cultures humanes no és considerar que els humans són bestials, sinó que els animals són humans, que tenen intel·ligència, sensibilitat i intencionalitat. La visió de la natura humana com a intrínsecament cobdiciosa i agressiva és potser el pecat originari d'Occident i està a l'arrel dels conflictes que tenim amb la natura, amb els altres i amb nosaltres mateixos.

El materialisme *per se* implica una relació violenta de la persona amb el món?

El materialisme, en el sentit de creure que la única veritable realitat del món és la matèria, el que és tangible i es pot mesurar, implica una violència contra la nostra experiència del món. Implica que tot allò que no es pot mesurar, inclòs tot el que és qualitatiu, les nostres intuïcions, sentiments i valors, són simples epifenòmens de la veritable realitat que rauria en els àtoms, les molècules i les seves combinacions mecàniques. Ens du a entendre el món com un lloc hostil on només uns pocs podem triomfar.

En el seu darrer llibre, *Bona crisi. Cap a un món postmaterialista*, diu que la nostra manera de veure el món, determina les nostres accions. Si es trenqués

la idea d'"inseguretat" que impera, es podria arribar a frenar la proliferació d'armes?

De la nostra visió del món neixen els nostres valors, les nostres actituds i, al capdavant, les nostres accions. Per desarmar el món cal el que Panikkar ha anomenat "desarmament cultural". Mentre la cultura contemporània tingui com a valors superims la competició, l'expansió i el control no podrem tenir un món en pau. La nostra visió del món és obsoleta, encara el veiem segons el model mecanicista i individualista de la ciència del segle XIX. En la mesura que ens adonem que el món és una xarxa de relacions i ens guiem per valors com la participació, el fluir i la fascinació davant la vida, tindrem un món amb més harmonia.

Un desig

Que puguem aprofitar aquesta crisi sistèmica (i no només econòmica) com a oportunitat per replantejar els nostres valors i avançar cap un món més just, més sostenible i més solidari, on la vida humana tingui sentit per a tothom.